

OBS! Nersparad/Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Riktlinje verkställighet

Gäller för: Västra Götalandsregionen, Fastighet stöd och service

Giltig från: 2026-05-21

Innehållsansvar: Julia Lang, (julla1), Koordinator

Giltig till: 2028-05-31

Granskad av: Flera granskare finns - se eftersättsblad

Godkänd av: Gabriella Köhler Graf, (gabgr3), Regionområdeschef

Riktlinje för offentlig konst

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	3
Förändringar sedan föregående version.....	4
Syfte.....	4
Ansvar.....	4
Omfattning.....	4
Riktlinje.....	5
Förvärva	6
Förvalta	9
Skötsel och underhåll.....	10
Avyttring: Gallring, överlåtelse och försäljning.....	11
Utlån och deponi.....	11
Uppföljning	12
Relaterade dokument*	12
Begreppsförklaring**	12

Sammanfattning

Riktlinjen beskriver på en övergripande nivå hur Västra Götalandsregionens offentliga konst ska förvärvas, tillgängliggöras och förvaltas. Syftet är att möjliggöra ett långsiktigt och kvalitativt arbete med offentlig konst samt att tydliggöra ansvar, principer och mål för konstsamlingen. Riktlinjen utgår från regionens vision om *Det goda livet** och den regionala kulturstrategin*, där den offentliga konsten ses som en del av en god gestaltad livsmiljö, bidrar till att skapa förutsättningar för konstnärligt skapande och främjar ett tillgängligt kulturliv för alla.

Riktlinjen omfattar Västra Götalandsregionens konstsamling och är styrande för förvaltningen Fastighet stöd och service, med påverkan även på andra förvaltningar och externa aktörer.

Arbetet med konsten struktureras kring tre huvudområden: förvärva, tillgängliggöra och förvalta. Förvärv ska ske med hög konstnärlig kvalitet och enligt principerna om konstnärlig frihet och armlängds avstånd. Förvärv görs inom ramen för enprocentregeln samt genom inköp från publika konstutställningar

Tillgängliggörande handlar om placering av konst i regionens miljöer, prioritering av offentliga och semioffentliga utrymmen samt förmedling genom fysiska och digitala aktiviteter. Förvaltningen ska säkerställa dokumentation, inventering, skötsel, underhåll och vid behov avyttring, med stöd i etablerad branschpraxis.

Inledning

Västra Götalandsregionens konstsamling har en sammansättning som speglar samtida konstnärliga uttryck över många decennier.

Konstsamlingen består av konstverk från de tidigare landstingen; Älvsborgs läns landsting, Skaraborg läns landsting samt Göteborg och Bohus läns landsting. Det finns konstverk från sent 1800-tal och merparten av konstverken i konstsamlingen har tillkommit under andra delen av 1900-talet och framåt.

I Västra Götalandsregionens framtidsvision *Det goda livet* slås det fast att Västra Götaland ska vara en ledande kulturregion. Det kräver ett genomtänkt förhållningssätt till hur kulturen ska utvecklas, såväl kvalitativt som kvantitativt, och hur den kan bidra till utbyggnaden av ett hållbart samhälle.

I den regionala kulturstrategin finns målet om ett fritt, rikt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland. Riktlinjen följer kulturstrategins mål och inriktningar.

Förändringar sedan föregående version

Riktlinje för offentlig konst ersätter *Riktlinje för konsthantering*.

Riktlinjen har sedan föregående version strukturerats om och flera avsnitt av detaljerad rutinkaraktär har lyfts ut till verksamhetens rutiner.

Syfte

Riktlinjen ska möjliggöra långsiktigt och kvalitativt arbete med offentlig konst i Västra Götalandsregionen. Riktlinjen ska förtydliga viktiga principer och ge vägledning i hur den offentliga konsten inom Västra Götalandsregionen ska förvärvas, tillgängliggöras och förvaltas. Till riktlinjen ska det finnas rutiner för arbetssätt.

Ansvar

Styrelsen för fastighet stöd och service ansvarar för Västra Götalandsregionens konstsamling och konstinvesteringar enligt reglementet. Regionområdeschef för Västfastigheter bygg och förvaltning inom Fastighet, stöd och service beslutar om riktlinjen. Ansvarig chef för konstenheten ansvarar för att riktlinjen följs och rapporterar årligen till styrelsen för fastighet, stöd och service.

Omfattning

Tidigare riktlinje "Riktlinje för konsthantering" (Dokument-ID SFSS12798-480802718-5) ersätts i och med att denna riktlinje fastställs.

Riktlinjen kommer att kommuniceras inom Fastighet, stöd och service och kulturförvaltningen, men även externt utifrån tydliggörandet av

konstenhetens verksamhetsbeskrivning. Riktlinjen är styrande för förvaltningen Fastighet stöd och service men kan även påverka andra förvaltningar genom de tjänster som konstenheten erbjuder och utför. Externa målgrupper kan vara konstnärer utifrån kriterier för inköp av konstverk och konstuppdrag.

Riktlinjen innehåller även en förteckning över lagar och andra relaterade dokument (märkt med *) samt en begreppsförklaring (märkt med **).

Riktlinje

Riktlinjen tar upp syfte och mål med arbetet med Västra Götalandsregionens konstsamling** utifrån aspekterna förvärva, tillgängliggöra och förvalta.

I miljöer där VGR bedriver verksamhet ska det finnas konstverk från Västra Götalandsregionens konstsamling. VGR:s miljöer ska gestaltas med kompetens, konstnärlig höjd och hållbarhet ur flera perspektiv.

Syfte och mål med Västra Götalandsregionens konstsamling

Västra Götalandsregionens vision *Det goda livet* innebär att offentlig konst är en del av och bidrar till god gestaltad livsmiljö. Den offentliga konsten ska bidra till att nå kulturstrategins mål om ett fritt, rikt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland. Därigenom har konsten ett egenvärde där effekterna inte alltid är mätbara.

Den offentliga konsten ska vara tillgänglig för invånare, besökare och personal när de besöker, vårdas, arbetar eller på annat sätt vistas i Västra Götalandsregionens olika miljöer. På det sättet bidrar den offentliga konsten till målet om konst och kultur för alla.

Offentlig konst kan stärka samhället i tider av kris och oro. Konst som visar omsorg om människan kan bidra till välbefinnande, särskilt i vårdmiljöer. Kulturlivet spelar en viktig roll för samhällets motståndskraft. I kris eller krig kan konsten skapa samhörighet och erbjuda en plats där känslor och tankar får uttryckas. Som del av vårt kulturarv bär konsten dessutom berättelser som bidrar till att forma en gemensam identitet och

känsla av sammanhang. Västra Götalandsregionens konstsamling ska sträva efter att leva upp till det nationella kulturpolitiska målet om att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.

Västra Götalandsregionens konstsamlings syfte och mål är att bidra till:

- samhällets utveckling genom att främja kunskap, folkbildning, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning
- hälsofrämjande, hållbara och stimulerande miljöer
- stärkt infrastruktur för konstområdet
- värna konstnärernas villkor och konstnärlig frihet
- social hållbarhet genom att konstnärlig gestaltning är tillgänglig för många olika samhällsgrupper

Förvärva

Den offentliga konsten ska uppvisa hög konstnärlig kvalitet och eftersträva bredd och mångfald i uttryck, metod och material samt konstnärers erfarenheter och bakgrund. Den konstnärliga friheten** ska värnas och principen om armlängds avstånd** ska tillämpas vid förvärv av konst. Samtliga nyförvärv av konstverk omfattas av lagen om offentlig upphandling*.

Enprocentregeln**

En procent av investeringsbeloppet ska avsättas till konstinvestering vid genomförande av ägarstyrda fastighetsinvesteringar enligt riktlinje för Västra Götalandsregionens hantering av investeringar*.

Konstchef är projektägare för konstprojekten** och ansvarar för konstprojektens arbetsprocesser. En förutsättning är att information om kommande ny-, om- och tillbyggnation kommer konstenheten till del i tidigt skede enligt gällande rutin*.

Konstnärliga gestaltungsuppdrag ska tilldelas och utföras av konstnärer**.

Inköp av kollektionskonst**

Inköp av konstverk** ska ske från publika konstutställningar på gallerier, konsthallar eller andra, i Västra Götaland, nationella och till viss del internationella, utställningsplatser. Konstverk ska vara skapade av, vid inköpstillfället, levande och yrkesverksamma konstnärer.

Vid särskilda omständigheter som motiverar specifika konstverk kan inköp göras direkt från enskild konstnär, enligt gällande rutin.

Vid inköp av konstverk ska kriterier för inköp säkerställa kvalitet och långsiktighet enligt gällande rutin.

Konstenheten kan upplåta plats och möjliggöra för samarbetsprojekt med konstutbildningar och andra konstorganisationer där konstverk eller utställning förekommer av tillfällig karaktär. Detta ska ske enligt gällande rutin för avtal, urval och genomförande.

Gåvor, donationer och överlåtelser

Alla gåvor, donationer och överlåtelser, här omnämns som gåvor, i form av konstverk ska bedömas och beslutas om av konstenheten. Gåvor och donationer bör komplettera konstsamlingen och ska:

- bedömas utifrån gällande inköpskriterier
- vara professionellt utförda av konstnärer
- bidra till konstsamlingens mångfald av både konstnärskap och konstnärliga uttryck.
- följa konstsamlingens plan för förvaltning och förmedling
- inte vara förenad med särskilda villkor

Vid beslut om gåvor ska hänsyn tas till gåvans förvaltningsaspekter och livscykel. Äldre beslut om att ta emot gåvor där ovan punkter inte har uppfyllts kan omprövas.

Arbetsprocess och bedömningskriterier finns i gällande rutin för gåvor och donationer av konstverk.

Tillgängliggöra

Konstsamlingen ska finnas utplacerad och tillgänglig i så stor utsträckning som möjligt i Västra Götalandsregionens lokaler.

Konstnärlig gestaltning ska prioriteras utifrån miljöer i förhållande till hur patienter, personal, brukare eller andra besökare har tillgång till de aktuella miljöerna enligt följande prioriteringsordning:

1. Offentliga utrymmen

Entréhallar, huvudstråk, fasader och utemiljöer. Fastigheter, som nås av få besökare, men är väl synliga i stadsmiljön på avstånd, kan i vissa fall anses som offentliga, så som depåer för kollektivtrafikfordon.

2. Semioffentliga utrymmen

Väntrum, korridorer, kontorsmiljöer, innergårdar, konferensrum, mottagnings- och samtalsrum, olika typer av arbetsmiljöer

3. Ickeoffentliga utrymmen

Vissa typer av ickeoffentliga rum gestaltas också, som till exempel personalrum och andra rum som fungerar som en arbetsplats för många, där lämpligheten får avgöra från fall till fall.

Utrymmen som förfogas genom hyresavtal av extern aktör, som till exempel restauranger, kiosker eller religiösa organisationer gestaltas inte i första hand med konstverk från Västra Götalandsregionens konstsamling men finns byggnadsintegrerade konstverk i lokalen ingår dessa i lokalen.

Konst på arbetsplatsen

Alla verksamheter som bedrivs av Västra Götalandsregionen har möjlighet att ansöka om konstkollektion till sina miljöer.

Inkomna ansökningar om konstkollektion ska hanteras i ankomstordning. Utifrån hållbarhetsaspekter och av andra strategiska skäl kan konstenheten omprioritera enligt gällande rutin.

En verksamhet får byta ut sin konstkollektion tidigast efter fyra år, vissa undantag kan beslutas av konstenheten.

Vid samutnyttjande av lokaler mellan olika huvudmän, till exempel kommun och region, högskola och region, ska dialog och överenskommelser göras inför arbetet med konstkollektionen i miljöerna.

Förmedling

Konstenheten ska arbeta för ökad geografisk spridning av den offentliga konsten i Västra Götaland. Genom att tillgängliggöra konstsamlingen bidrar konstenheten till samhällsutveckling genom att främja kunskapsbyggande och folkbildning om offentlig konst.

Detta görs genom digitala och fysiska aktiviteter i olika format som anpassas till målgrupp och situation. Exempel på detta är konstvisningar och föreläsningar om offentlig konst i allmänhet och arbetet med Västra Götalandsregionens konstsamling i synnerhet.

Inom konstprojekt ska förmedling ingå både innehålls- och resursmässigt, vilket innebär att tid och budget avsätts i tidigt skede.

Konstenheten ska även bidra till kunskap- och erfarenhetsutbyte på området offentlig konst till utbildningar, inom nätverk och andra branschsammanhang.

En förutsättning för förmedling är att kunna visa bilder på konstverk och därför följs rutin för bildupphovsrättsanvändning för konstenhetens användning av upphovsrättsskyddade bilder.

Förvalta

Västra Götalandsregionens konstsamling är inte ett museum enligt museilagen, men ska förvaltas för allmänhetens räkning och är en resurs för både samtida och framtida generationer av invånare i Västra Götaland. Konstverken speglar sin samtid och utgör idéhistoriskt material som kan vara betydelsefullt för framtida forskning och svensk konsthistoria. Ansvaret att förvalta konstsamlingen innebär att säkerställa samlingens långsiktiga bevarande och möjliggöra fortsatt tillgänglighet i Västra Götalandsregionens olika miljöer.

För att garantera detta ska samlingsförvaltningen se till att det finns riktlinjer och rutiner. Dessa ska ta avstamp i branschpraxis till exempel utifrån det ramverk som standarden för museernas samlingsförvaltning Spectrum** utgör.

Dokumentation och inventering

Konstverken ska dokumenteras löpande på ett strukturerat, kvalitetssäkrat och tillgängligt sätt.

Inventering ska ske i samband med att konstverken tillgängliggörs i VGR:s olika lokaler. Inventeringar kan även initieras av särskild anledning som till exempel för att konditionsundersöka delar av samlingen.

Skötsel och underhåll

Konstverken ska skötas och underhållas utifrån konstverkens olika behov och utifrån förväntad livslängd.

Preventivt underhållsarbete sker i form av återkommande skötsel i syfte att möjliggöra utplacering på ett hållbart och långsiktigt sätt.

Konstenhetens ramverkstad hanterar monteringslösningar för konstverk i form av inramning, säkerhetsanpassning, podier och andra specialmonteringar.

Skadade konstverk ska restaureras av konstnären, konstnärens underleverantör, av professionell konservator eller av konstenhetens ramverkstad utifrån kompetens inom respektive material.

Gränsdragning av ansvar mellan konstenheten och berörd fastighetsenhet ska fastställas vid start av varje byggnadsintegrerat konstuppdrag. Efter överlämning, inklusive underhållsinstruktioner, ansvarar fastighetsdriften för tillsyn, drift och underhåll av de byggnadsrelaterade konstverken.

Berörd fastighetsenhet ansvarar för planering, genomförande och kostnader för underhåll och åtgärder vid skada, i dialog med konstenheten. Åtgärder som kan påverka konstverkets gestaltning ska alltid ske i samråd med konstenheten, som vid behov kontaktar konstnären. Detta gäller både nya och befintliga byggnadsintegrerade konstverk.

Avyttring: Gallring, överlåtelse och försäljning

Skadade konstverk kan gallras i de fall bedömning görs att restaurering inte är möjlig. Bedömningen ska ske utifrån fastställda kriterier enligt gällande rutin.

Konstnärlig gestaltning som påverkas av lokalförändringar i den utsträckning att upphovsrättens respekträtt** inte längre kan upprätthållas, kan avyttras. Undersökande av alternativ hantering ska ske i samråd med konstnär.

Vid gallring kan vederlagsfri överlåtelse till upphovspersonen, innehavare av upphovsrätten eller organisation vara möjlig.

Avyttring i form av destruktion ska ske på ett kvalitetssäkrat sätt. Destrueringen ska genomföras på ett övervakat sätt och efterföljande källsortering ska ske i möjligaste mån. Konstnären ska i dessa fall informeras.

Vid försäljning av fastighet där konstnärlig gestaltning förekommer ska konstverken dokumenteras och ingå i fastighetsförsäljningen enligt gällande rutin. Möjlighet till försäljning av konstverk kan ske i undantagsfall enligt gällande rutin.

Utlån och deponi

Västra Götalandsregionens konstsamling innehåller en mångfald av konstnärskap och konstnärliga uttryck från olika tider. Detta innebär ett intressant material ur forsknings- och utställningssammanhang.

Utlån och deponi ska:

- beviljas i så stor utsträckning som möjligt
- vara tidsbegränsade
- regleras i avtal mellan berörda parter
- hanteras så att extern låntagare bekostar administrativa avgifter och hantering så som transport, försäkring, eventuell konservering och ramning

- hanteras så att ansvaret för förvaltning överförs till institutionen men äganderätten behålls av Västra Götalandsregionen.

Uppföljning

Konstenheten ska årligen ta fram en sammanställning till styrelsen för fastighet, stöd och service som till exempel redovisar föregående års:

- Konstinvesteringar utifrån 1 %-regeln
- Exempel på inköp och donation av konstverk
- Arbetet med konst på arbetsplatsen i VGR:s miljöer
- Arbetet med att förvalta konstsamlingen
- Framgångsfaktorer och utmaningar
- Eventuella riktade uppdrag

Relaterade dokument*

[Förvaltningschefens vidaredelegering, arbetsordning/arbetsfördelning och regionstyrelsens delegering till förvaltningschef](#)

[Kulturstrategi Västra Götaland – och regional kulturplan 2024–2027](#)

[Lag \(1960:729\) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk](#)

[Lag \(2016:1145\) om offentlig upphandling](#)

[Lag \(2018:1197\) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter](#)

[Plan- och bygglag \(2010:900\)](#)

[Politik för gestaltad livsmiljö, Boverket](#)

[Projektguiden](#)

[Riktlinje för Västra Götalandsregionens hantering av investeringar](#)

[Vision Västra Götaland - Det goda livet](#)

Begreppsförklaring**

Armlängds avstånd: Beskriver en princip om att kulturens innehåll ska vara fri från styrning på politisk eller tjänstepersonsnivå.

Deponi: Långtidsutlån till museum eller extern verksamhet som bedriver verksamhet på uppdrag av Västra Götalandsregionen.

Enprocentregeln: en ekonomisk princip för investeringar som innebär att en procent av budgeten vid ny-, om- och tillbyggnationer av fastigheter, infrastruktur och offentliga miljöer investeras i byggnadsanknuten konstnärlig gestaltning.

Konstkollektion: En sammanställning av ett eller flera konstverk som placeras i lokal eller verksamhet.

Konstnär: Person som har erlagt konstnärlig högskoleexamen, eller:

1 har varit yrkesverksam de senaste tre åren och väl dokumenterat sig inom bild- och formkonstens område.

2 är studerande vid svensk, eller godkänd utländsk konsthögskola.

Konstnärlig frihet: Innebär rätten att fritt skapa, uttrycka och sprida konst utan censur eller hot om repressalier, och är en grundförutsättning i en demokrati. Den vilar på yttrandefriheten och skyddas i Sverige genom grundlagen.

Konstnärlig gestaltning: Ofta platsspecifikt konstverk skapad för att integreras i en offentlig miljö.

Konstprogram: Ett program som beskriver förutsättningar och möjligheter inom ett konstprojekt med utgångspunkt i verksamhet, arkitektur, ekonomi och tidplan. Det fungerar som ett övergripande arbetsdokument för alla som är inblandade i konstprojektet.

Konstprojekten: Konstprojekten genereras i ett investeringsbeslut om ny-, om- eller tillbyggnad av fastigheter.

Konstsamling: En kurerad grupp av konstverk som sammanställts av institution utifrån ett givet uppdrag.

Konstuppdrag: Ett definierat uppdrag som kan sökas och genomföras av konstnär inom ett konstprojekt.

Konstverk: Konstnärligt verk enligt 1 § 1kap lag (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

Respekträtt: reglering som bland annat innebär att förvärvat konstverk inte får förvanskas, ändras eller presenteras på ett sätt som är nedsättande för skaparen. Se 3 kap lag (1960:729) om upphovsrätt till konstnärliga och litterära verk.

Spectrum: En standard för samlingsförvaltning för museer och andra kulturarvsinstitutioner.

Utlån: Lån av befintliga konstverk till konstnärer eller institutioner för temporära utställningar

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje verkställighet

Gäller för: Västra Götalandsregionen, Fastighet stöd och service

Innehållsansvar: Julia Lang, (julla1), Koordinator

Granskad av: Sofie Brinkmo, (sofbr30), Enhetschef, Peter Gustafsson, (petgu12), Områdeschef

Godkänd av: Gabriella Köhler Graf, (gabgr3),
Regionområdeschef

Dokument-ID: SFSS12798-480802718-14

Version: 1.0

Giltig från: 2026-05-21

Giltig till: 2028-05-31